

Kansalaiset terveysterveyspalveluista

Sakari Nurmela, Kantar TNS

Johdanto

Seuraavassa esitetään yhteenveto tutkimuksesta, jossa selvitettiin suomalaisten ajatuksia terveysterveyspalveluista.

Tutkimusaineisto on koottu osana Kantar TNS:n puhelinomnibustutkimusta 25.10. – 9.11.2021. Haastattelujen kokonaismäärä on 1.003. Otos muodostettiin monivaiheisella ositetulla otannalla. Tulosten virhemarginaali on noin kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Tutkimukseen osallistuneiden joukko edustaa maamme 15–79 -vuotta täyttäneitä väestöä pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat.

TNS Gallup Oy on toteuttanut tutkimuksen Suomen Lääkäriliitto ry:n toimeksiannosta.

Otostutkimuksista

Kaikkien otantaan perustuvien tutkimusten tuloksiin sisältyy tietty epävarmuus mahdollisten satunnaisvirheiden takia. Otantatutkimustulosten epävarmuustekijää hallitaan laskemalla mahdollisten virheiden esiintymistodennäköisyyden pohjalta ns. luottamusvälejä erisuuruisille otoksille tai niiden osille.

Tietylle tutkimustulokselle laskettu luottamusväli osoittaa ne raja-arvot, joiden väliin oikea, koko perusjoukkoa koskeva tulos jää tietyllä varmuudella. Tutkimusta varten tulosten luottamusvälit on laskettu prosenttilukujakautumalle.

Taulukko 1. Tilastolliset virhemarginaalit eräissä esimerkkitapauksissa.

SAATU TULOS %	RYHMÄN SUURUUS N						
	100	200	300	500	1000	1500	2000
10 % tai 90 %	+6.0	+4.3	+3.5	+2.7	+1.9	+1.6	+1.4
20 % tai 80 %	+8.0	+5.7	+4.6	+3.6	+2.5	+2.1	+1.8
30 % tai 70 %	+9.2	+6.5	+5.3	+4.1	+2.9	+2.4	+2.0
40 % tai 60 %	+9.8	+7.0	+5.7	+4.4	+3.1	+2.6	+2.2
50 %	+10.0	+7.1	+5.8	+4.5	+3.2	+2.7	+2.2

Oheisessa taulukossa on esitetty luottamusvälien suuruudet prosenttilukuina erikokoisille ryhmille. Siinä luottamusvälin laajuus on sovittu 95 %:n tasolle.

Tämä tarkoittaa sitä, että jos tutkimusta toistettaisiin, ainoastaan viidessä tapauksessa sadasta otannan näytämä tulos osuisi sattuman johdosta luottamusvälin ulkopuolelle. Tilastollisen luotettavuuden kriteeri on siis varsin ankara. Käytännössä tulosten hajonta on huomattavasti kapeampi.

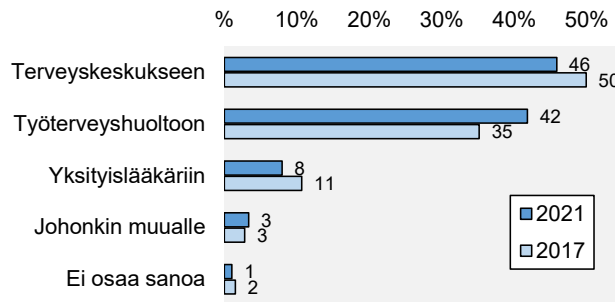
Luottamusvälit ovat kapeampia prosenttijakautuman päissä, koska satunnaiset heitot ovat siellä todennäköisesti pienempiä kuin jakautuman keskikohdalla.

Esim. 500 haastattelun suuruisesta ryhmästä saatu tulos 50 % on 95 %:n varmuustasolla arvioiden 46 %:n ja 55 %:n välissä ja voi osua näiden rajojen ulkopuolelle vain viidessä tapauksessa sadasta. Jos tulos on 10 tai 90 prosenttia, teoreettinen virhe on pienempi.

Melkein joka toinen hakeutuu ensisijaisesti terveyskeskukseen sairastuessaan, työterveyshuollon suosio kasvanut

Kaikkiaan 46 prosenttia kertoi hakeutuvansa ensisijaisesti terveyskeskukseen sairastuessaan. Melkein yhtä moni (42 %) menisi työterveyshuoltoon. Yksityislääkäri tulisi kyseeseen vajaalle kymmenesosalle (8 %). Kolme prosenttia etsisi apua jostain muualta.

MINNE HAKEUTUU ENSISIJAISETI
SAIRASTUESSAAN (%), n=1003, 1002

Ylemmistä toimihenkilöstä ja johtajista 81 prosenttia hyödyntäisi mahdollisuutta hakeutua sairastuessaan työterveyshuoltoon, alemmista toimihenkilöistä 79 prosenttia. Työväestöön itsensä lukevienkin enemmistö (66 %) menisi etsimään apua sieltä. Niin tekevien suhteellinen osuus on heillä kuitenkin pienempi kuin toimihenkilöillä.

Terveyskeskuksen merkitys on vastaavasti suurempi työelämän ulkopuolella oleville. Eläkeläisistä 79 prosenttia hakisi apua sieltä. Työttömistä 88 ja opiskelijoista 61 prosenttia tekisi saman valinnan.

Niin tekisi myös keskimääräistä useampi alle 25- (62 %) ja yli 65-vuotias (79 %). Saman voi todeta kansa- tai peruskoulun suorittaneista (80 %) sekä alle 20.000 eurossa vuodessa ansaitsevista.

Mitä koulutetummasta tai parempituloisesta henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin apua etsittäisiin työterveydenhuollosta.

Yksityislääkäri on kaikissa tutkituissa väestöryhmissä vähemmistön valinta. Joukosta erottuvat vain yrittäjät. Heistä keskimääräistä useampi (27 %) hakeutuisi yksityislääkäriin vastaanotolle. Joka viides opiskelija ottaisi yhteyttä johonkin muualle, todennäköisesti opiskelijaterveydenhuoltoon.

Enemmistö asioinut terveyskeskuksissa, vain pitkät odotusajat saattavat muodostua ongelmalliseksi

Useampi kuin joka toinen (58 %) kertoi saaneensa terveystalvuita terveyskeskuksesta viimeisen 12 kuukauden aikana. Kun asiaa kysyttiin vuonna 2017 järjestetyssä tutkimuksessa, 60 prosenttia kertoi samasta.

Hoitoon pääsy on sujunut pääosin ongelmitta. Terveyskeskuksessa käyneiden valtaenemmistö ei ole havainnut vaikeuksia sen enempää pitkien etäisyyksien, korkeiden asiakasmaksujen kuin hoitajavastaanotolle ohjaamisenkaan takia.

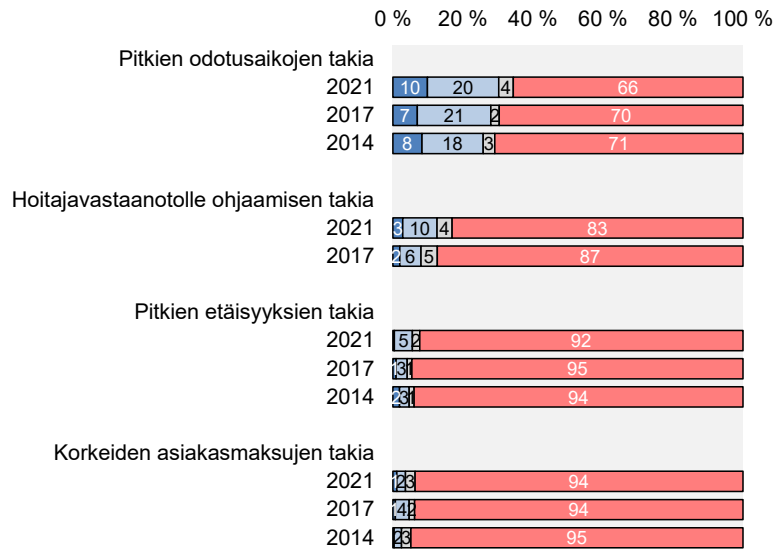
Enemmistö (70 %) totesi saman pitkistä odotusajoistakin. Tämä oli kuitenkin aiheuttanut joillekuille murheita.

Asia oli tuottanut merkittäviä ongelmia kymmenelle prosentille ja jonkinlaisia – hieman lievempiä – joka viidennelle (20 %). Näin voi todeta, että vajaa kolmasosa (30 %) terveyskeskuksessa käyneistä on kokenut pitkät odotusajat enemmän tai vähemmän hankalaksi asiaksi.

Sama ilmiö nousi esiin, kun pyydettiin (tämä kysyttiin kaikilta) arvioimaan tilannetta kahdesta näkökulmasta omassa kunnassa.

ONKO OLLUT ONGELMIA PÄÄSTÄ HOITOON
TERVEYSKESKUKSEEN LÄÄKÄRIN
AJANVARAUSVASTAANOTOLLE SEURAAVIEN SYIDEN
TAKIA (%), n=580, 602, 632

■ Merkittäviä ongelmia □ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

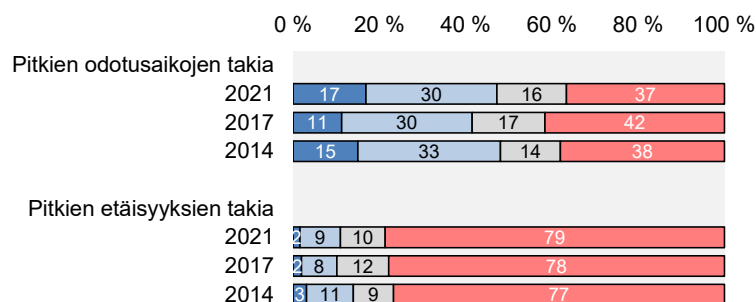

Pitkät etäisyydet eivät ole kovinkaan monen mielestä ongelma, mutta pitkien odotusajat mainittiin tässä yhteydessä selvästi useammin.

Lisäksi pitkät odotusajat tulivat nyt kyseeseen hieman useammalle kuin neljä vuotta sitten. 47 prosenttia kertoi uskovansa, että omassa kunnassa on tässä suhteessa ainakin jonkin verran ongelmia. Vuonna 2017 tämä käsitys oli 41 prosentilla.

ONKO OMASSA KUNNASSA ONGELMIA PÄÄSTÄ
TERVEYSKESKUKSEEN LÄÄKÄRIN
AJANVARAUSVASTAANOTOLLE SEURAAVISTA SYISTÄ
(%), n=1003, 1002, 1005

■ Merkittäviä ongelmia □ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

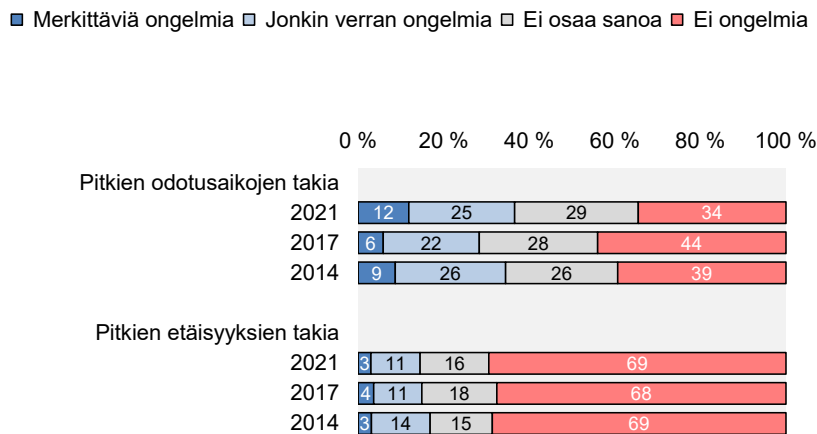
Pitkiä odotusaikoja pidettiin problemaattisina useammin kaupungeissa kuin maaseudulla. Alemmat toimihenkilöt ja yrittäjät mainitsivat ne useammin kuin eläkeläiset ja opiskelijat, korkeakoulutetut useammin kuin peruskoulutetut. Varsinkin eräät 50-59 -vuotiaat pitivät tätä asiaa ongelmana.

Silti on todettava, ettei mikään tutkittu väestöryhmä erityisesti ”ominut” tätä asiaa. Toisaalta ei löytynyt sellaista väestöryhmää, joka erityisesti kiistäisi sen olemassaolon.

Edellä mainittuja asioita tutkittiin myös vuonna 2014 ja 2017. Tilanne ei ole muuttunut paljoakaan. Ainoa oireellinen muutos liittyy näkemyksiin siitä, liittyykö omassa kunnassa pitkiin odotusaikoihin liittyviä ongelmia pääsystä terveyskeskuksen ajanvarausvastaantolalle. Vastausten perusteella voi ajatella, että tilanne on saattanut aavistuksen heikentyä neljän vuoden takaisesta.

Odotusajat aiheuttavat jonkin verran ongelmia myös silloin, kun pitäisi päästä hoitoon julkiseen sairaalaan. Merkittäviä ongelmia tämä aiheuttaa 12:n ja jonkinlaisia 25 prosentin mielestä. Pitkät etäisyydet eivät kuitenkaan tässäkään useimpien mielestä muodostu omassa kotikunnassa ongelmaksi.

ONKO OMASSA KUNNASSA ONGELMIA PÄÄSTÄ HOITOON JULKISEEN SAIRAALAAN SEURAAVIEN SYIDEN VUOKSI (%), n=1003, 1002, 1005

Naiset näkevät julkiseen sairaalaan pääsyn odotusajoissa hieman enemmän ongelmia kuin miehet. Pääkaupunkiseutulaiset eivät pidä tilannetta aivan yhtä hyvänä kuin maaseutumaisemmissa olosuhteissa asuvat.

Eläkeikäiset, eläkeläiset sekä vähiten koulutetut ovat esimerkkejä väestöryhmistä, jotka pitävät asiaa keskimääräistä vähäisempänä ongelmana.

Enemmistö tyytyväinen mahdollisuuksiinsa päästä terveyskeskuslääkärin vastaanotolle, runsas kolmasosa joutuu joskus valitsemaan yksityislääkärin

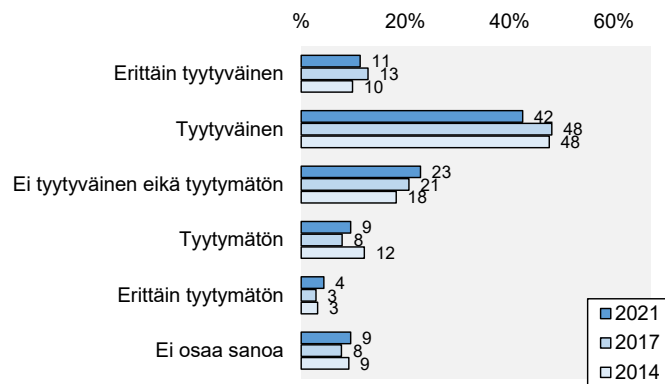
Enemmistö (53 %) suomalaisista on tyytyväinen mahdollisuuksiinsa päästä terveyskeskuslääkärin vastaanotolle, silloin kun sille on tarvetta.

Yksitoista prosenttia on erittäin tyytyväinen, 42 prosentin kertoessa olevansa tilanteeseen tyytyväinen. Kun ottaa huomioon, että melkein joka neljäs (23 %) suhtautuu asiaan neutraalisti – ei ole sen enempää tyytyväinen kuin tyytymätönkään - varsinaista kritiikkiä esittävät muodostavat vähemmistön.

Runsas kymmenesosa tuntee asiasta tyytymättömyyttä. Erittäin tyytymättömiä on neljä ja tyytymättömiä yhdeksän prosenttia.

Keskimääräistä useampi alle 35- ja toisaalta yli 65-vuotias on tyytyväinen tilanteeseen. Maaseudulta, vähemmän muodollista koulutusta hankkineista ja vähemmän ansaitsevista löytää suhteellisesti ottaen enemmän tyytyväisiä kuin niistä, jotka asuvat kaupungeissa, joilla on enemmän koulutusta ja jotka ansaitsevat enemmän.

KUINKA TYYTYVÄINEN TAI TYYTYMÄTÖN ON
MAHDOLLISUUTEENSA PÄÄSTÄ
TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN VASTAANOTOLLE, KUN
ON TARVE (%), n=1003, 1002, 1005

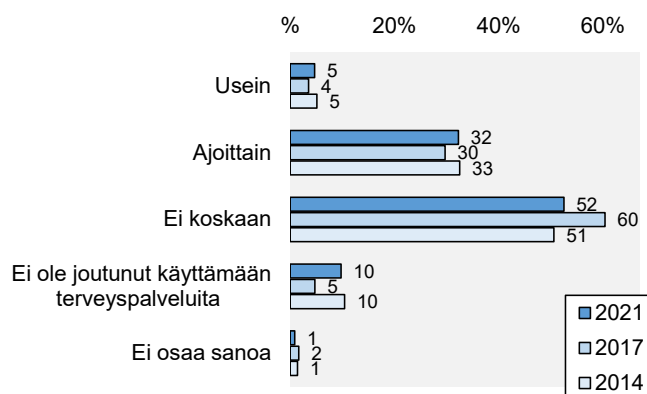

Opiskelijoilla ja eläkeläisillä on omasta mielestään suurempi syy olla tyytyväinen kuin muilla ammattiryhmillä. Keskimääräistä harvempi johtaja ja ylempi toimihenkilöt sekä yrittäjä kertoo olevansa tilanteeseen tyytyväinen. Heistäkin vain harvat esittävät suoraa kritiikkiä.

Kokonaisuudessaan näyttää siltä, että terveyskeskuslääkäreiden palveluita eniten käyttävät väestöryhmät ovat tyytyväisempiä mahdollisuuksiinsa päästä tapaamaan heitä kuin ne, jotka usein turvautuvat muuhun, lähinnä työterveyshuollon tarjontaan.

Vaikka tyytyväisiä on nyt kahdeksan prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2017, tilanne ei kokonaisuudessaan ole paljon muuttunut. Se on pysynyt pääpiirteissään entisenä siinäkin mielessä, että käytännössä yhtä moni joutunut hoitoon pääsyyn liittyvien ongelmien takia turvautumaan yksityislääkärin palveluihin.

ONKO JOUTUNUT KÄYTTÄMÄÄN JULKISEN
TERVEYDENHUOLLON SIJASTA
YKSITYISLÄÄKÄRIN PALVELUJA HOITOON
PÄÄSYN ONGELMIEN TAKIA (%),
n=1003, 1002, 1005

Viisi suomalaista sadasta on joutunut tekemään niin usein, noin joka kolmas (32 %) ajoittain. Puolet (52 %) suomalaisista ei ole kohdannut tällaista tilannetta koskaan.

Naisista useampi kuin miehistä kertoi joutuneensa käyttämään julkisen terveydenhuollon sijasta yksityislääkärin palveluja hoitoon pääsyn ongelmien takia.

Helsinki-uusmaalaiset ja heistä etenkin pääkaupunkiseutulaiset ovat kohdanneet tämän tilanteen useammin kuin muualla asuvat.

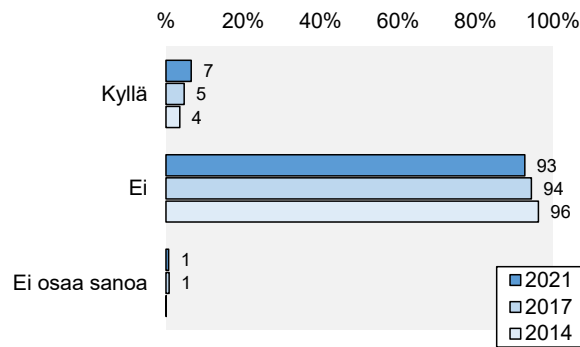
Mitä korkeammin koulutetusta henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin tämä kertoi joutuneensa etsiytymään kysymyksessä mainitusta syystä julkisen terveydenhuollon sijasta yksityislääkäriin.

Ammattiryhmien välille eroja ei sen sijaan syntynyt. Myöskään tulot eivät merkittävästi jakaneet tässä näkemyksiä.

Harvat valinneet toisen kunnan terveysaseman omaksi hoitopaikakseen, parempi sijainti tärkein syy

Vuoden 2014 alusta suomalaisilla on ollut mahdollisuus valita myös toisen kunnan terveysasema omaksi hoitopaikakseen. Harvat ovat kuitenkaan hyödyntäneet tämän mahdollisuuden.

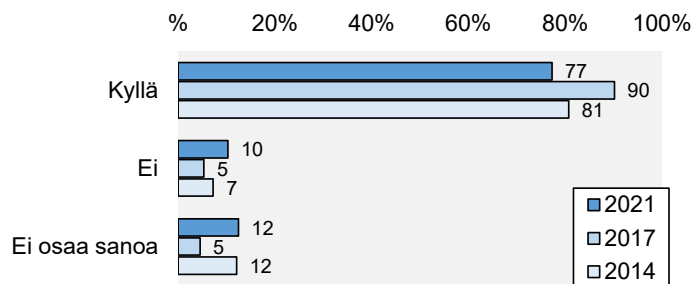
VUODEN 2014 ALUSTA SUOMALAISILLA ON OLLUT MAHDOLLISUUS VALITA MYÖS TOISEN KUNNAN TERVEYSASEMA OMAKSI HOITOPAIKAKSI. ONKO KÄYTTÄNYT TÄTÄ MAHDOLLISUUTTA (%), n=1003, 1002, 1005

Vain seitsemän prosenttia haastatelluista kertoi tehneensä niin. Luku on melkein kaksinkertainen kuin 2014 eli heti kohta uudistuksen voimaantulon jälkeen toteutetussa tutkimuksessa saavutettu. Valtaosa on kuitenkin edelleen jättänyt käyttämättä tarjotun mahdollisuuden.

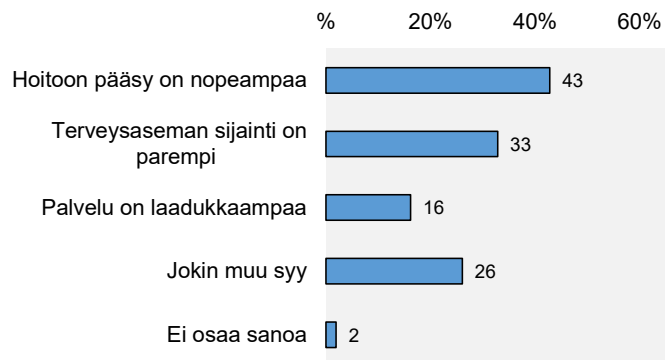
Kolme neljästä aseman vaihtaneesta kertoi olevansa tyytyväinen ratkaisuunsa.

ONKO ASEMAN VAIHTO TÄYTTÄNYT ODOTUKSET, käyttänyt mahdollisuutta (%), n=69, 47, 36

Nopeampi hoitoon pääsy on merkittävin yksittäinen peruste vaihtaa terveysasemaa. Neljä vuotta sitten vedottiin useimmiten valitun toisen terveysaseman parempaan sijaintiin. Vuonna 2014 nämä kaksi syytä saivat suurin piirtein yhtä paljon mainintoja.

MISTÄ SYYSTÄ ON VAIHTANUT
TERVEYSASEMAA, käyttänyt mahdollisuutta (%),
n=69

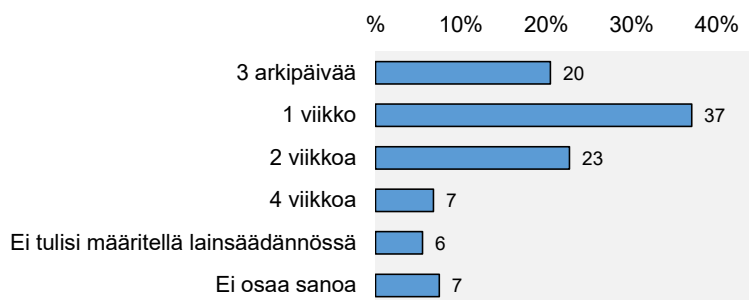
Vastaajamäärät kuitenkin olivat kaikissa tapauksessa niin pienet, että saavutettuja tuloksia yleistettäessä on syytä noudattaa poikkeuksellista malttia.

Enemmistön mielestä hoitotakuussa pääsy kiireettömälle terveyskeskuslääkärin vastaanotolle saisi kestää enintään viikon

57 prosenttia on sitä mieltä, että hoitotakuussa pääsy kiireettömälle terveyskeskuslääkärin vastaanotolle pitäisi onnistua viikon kuluttua. Joka viides (20 %) edellyttää tapaamista kolmen arkipäivän kuluessa, 37 prosenttia viikossa.

23 prosentin mielestä kaksi viikkoa olisi sopiva aika. Seitsemän prosenttia kertoi neljän viikon riittävän. Kuusi prosenttia totesi, ettei asiaa tulisi määritellä lainsäädännössä.

HOITOTAKUUN TOIVOTTU MÄÄRÄAIKA
KIIREETTÖMÄLLE TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN
VASTAANOTOLLE (%), n=1003

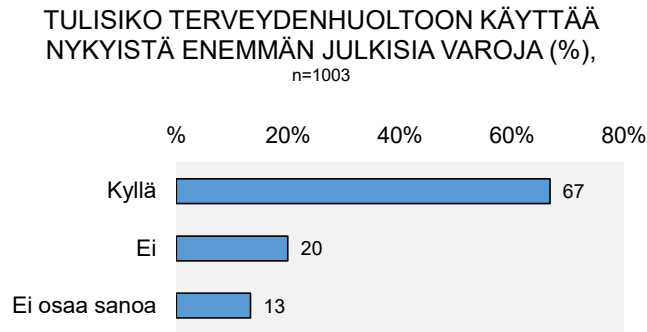
Mikä tahansa määräaika kerää kannatusta kaikissa väestöryhmissä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että mitä vähemmän henkilöllä on koulutusta tai mitä pienempituloisen talouden jäsen hän on, sitä todennäköisemmin hän edellyttää hoitoon pääsyn tapahtuvan vähintään viikossa.

Esimerkiksi kansa- tai peruskoulututkinnon suorittaneista 71 prosentilla on tällainen toive, kun korkeakoulututkinnon suorittaneista vain 50 prosenttia edellyttää samaa.

Niistä, joiden talouden ansiot ovat alle 20.000 euroa vuodessa, 62 prosenttia edellyttää enintään viikon määräaika. Jos tuloja on yli 85.000 euroa, 52 prosenttia esittää saman vaatimuksen.

Valtaenemmistön mielestä terveydenhuoltoon pitäisi käyttää nykyistä enemmän julkisia varoja

Kaksi suomalaista kolmesta edellyttää, että terveydenhuoltoon käytettäisiin nykyistä enemmän julkisia varoja. Yhteensä 67 prosenttia on tätä mieltä. 20 prosenttia ei sitä edellytä, 13 prosentin ollessa vailla mielipidettä.

Väestöryhmäkohtaiset erot eivät ole suuria. Tosin pienituloisimmat ovat kaikkein vakuuttuneimpia siitä, että terveydenhuoltoon tulisi käyttää nykyistä enemmän julkisia varoja. Heistä 79 prosenttia on tätä mieltä. Hieman harvempi yli 85.000 euroa ansaitsevien talouksien jäsenistä jakaa saman käsityksen. Heidänkin enemmistönsä (60 %) kuitenkin vaatii terveydenhuoltoon julkisia varoja.

Toimihenkilöistä tätä mieltä on 59 prosenttia, opiskelijoista (71 %), työttömistä (75 %) ja työväestön (72 %) kuuluvista suurempi osa.

Taulukko 1. Tulisiko terveydenhuoltoon käyttää nykyistä enemmän julkisia varoja? Mielenpitoet puoluekannatuksen mukaan (%)

	Äänestäisi nyt...					
	KOK %	SDP %	PS %	KESK %	VAS %	VIHR %
Kyllä tulisi	58	76	67	67	93	74
Ei tulisi.....	30	16	20	27	3	13

Vaikka kaikkien suurimpien puolueiden kannattajien enemmistöt pitävät hyvänä, että terveydenhuollon käyttöön varattaisiin nykyistä enemmän julkisia varoja, näkemyserot ovat silti merkittäviä.

Kokoomuslaisista 58 prosenttia edellyttää terveydenhuollon käyttöön aiempaa enemmän julkisia varoja. Toisen ääripään muodostavista vasemmistoliittolaisista sama ajatus on 93 prosentilla.

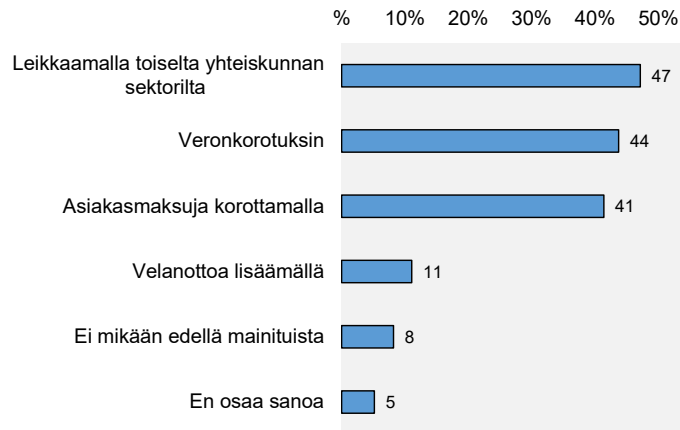
Myös keskimääräistä useampi sosialidemokraatti ja vihreä edellyttää aiempaa suurempia julkisia panostuksia. Perussuomalaiset ja keskustalaiset esittävät vaatimuksen suunnilleen yhtä vahvasti kuin suomalaiset keskimäärin.

Kun kysyttiin, miten lisärahoitus pitäisi kerätä, jos terveydenhuoltoon käytettäisiin enemmän julkisia varoja, Kolme vaihtoehtoista rahoitustapaa keräsi melko saman suuruisen kannatuksen.

47 prosenttia keräisi varoja leikkaamalla toiselta yhteiskunnan sektorilta, 44 prosenttia veronkorotuksin. 41 prosentin mielestä asiakasmaksujen korottaminen olisi kyseeseen tuleva tapa. 11 prosenttia lisäisi velanottoa.

Väestöryhmäkohtaiset näkemykset erosivat jonkin verran toisistaan. Esim. leikkaukset yhteiskunnan toisilta sektoreilta tulisivat kyseeseen keskimääräistä useammalle ylempälle (58 %) ja alemmalle (54 %) toimihenkilölle sekä yrittäjälle (56 %).

JOS TERVEYDENHUOLTOON KÄYTETÄÄN ENEMMÄN
JULKISIA VAROJA, MITEN LISÄRAHOITUS TULISI
KERÄTÄ (%), n=1003

Myös yli 50.000 euroa vuodessa ansaitsevien enemmistö käyttäisi tätä keinoa terveydenhuoltoon käytettävien julkisen varojen keräämisessä. Saman voi todeta 25-50-vuotiaista. Alle 25-vuotiaista (39 %) ja 65 vuotta täyttäneistä (35 %) selvästi harvempi olisi valmis samaan.

Veronkorotukset taas kävisivät keskimääräistä useammalle korkeakoulutetulle (51 %), alemmalle toimihenkilölle (52 %), työttömälle (54 %) sekä alle 20.000 euroa vuodessa ansaitsevalle.

Asiakasmaksujen korotus sopisi yrittäjien enemmistölle (50 %). Työttömistä (23 %) ja alle 20.000 euroa vuodessa ansaitsevista (28 %) tämä kävisi selvästi harvemmalle.

Taulukko 2. Jos terveydenhuoltoon käytetään enemmän julkisia varoja, miten lisärahoitus tulisi kerätä? Mieli-piteet puoluekannatuksen mukaan (%)

	KOK %	SDP %	Äänestäisi nyt...			
			PS %	KESK %	VAS %	VIHR %
Leikkaamalla toiselta yht.kunnan sektorilta.....	58	30	61	47	33	37
Veronkorotuksin	30	60	31	43	79	61
Asiakasmaksuja korottamalla.....	54	42	32	46	22	30
Velanottoa lisäämällä	5	19	4	10	31	18

Varsinaisesti käsityksiä kuitenkin jakaa poliittinen suuntautuminen. Kokoomuslaisten enemmistö keräisi tarvittavat varat leikkaamalla joltain toiselta yhteiskunnan sektorilta tai asiakasmaksuja korottamalla.

Sosialidemokraatit suhtautuvat epäilevämmiin varsinkin toisiin sektoreihin kohdistettaviin leikkauksiin. Sen sijaan veronkorotukset olisivat heille mieluinen tapa. Joka viides puolueen kannattaja hyväksyisi myös velanoton lisäämisen.

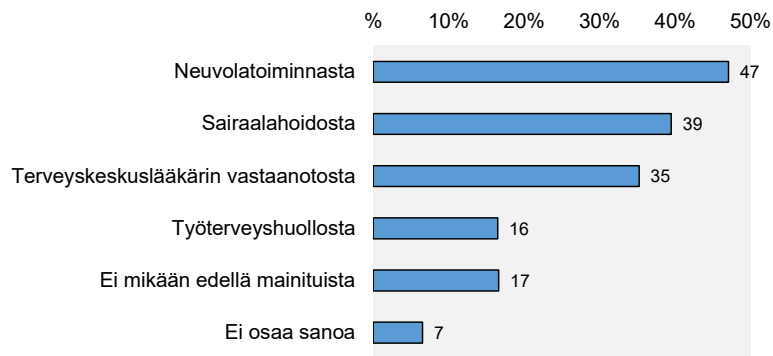
Se on silti enemmän vasemmistoliittolaisille sopiva keino. Tosin heidän valtaenemmistönsä rahoittaisi asian veronkorotuksin. Niin tekisi myös vihreiden enemmistö.

Perussuomalaisten enemmistölle kävisivät johonkin toiseen yhteiskunnan sektoriin kohdistuvat leikkaukset. Keskuksalaiset suhtautuvat tilanteeseen samalla tavalla kuin suomalaiset keskimäärin.

Soten mahdollisesti mukanaan tuomiin leikkauksiin suhtaudutaan nuivasti

Erikseen kysyttiin, mitä toiminnot eivät saisi missään tapauksessa tulla kyseeseen, jos terveydenhuollon kustannuksia tulee leikata. Tutkimukseen osallistuneita pyydettiin mainitsemaan kaksi sellaista kohdetta.

TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUSKEHITYSTÄ ON SUUNNITELTU LEIKATTAVAN SOTE-UUDISTUKSEN MYÖTÄ. MISTÄ TOIMINNOISTA EI SAISI MISSÄÄN TAPAUKSESSA LEIKATA (kaksi, josta ei saisi) (%), n=1003

Neuvolatoiminta mainittiin useimmin. 47 prosentin mielestä se pitäisi jättää leikkaustoimien ulkopuolelle, jos sellaisia tarvitaan.

39 prosenttia ei kajoaisi sairaalahoitoon, 35 prosenttia terveyskeskuslääkäreiden vastaanottoihin. 16 prosenttia jättäisi työterveyshuollon leikkausten ulkopuolelle.

Asiaa kysyttiin suomalaisilta myös vuonna 2017. Aihetta koskeva graafinen esitys löytyy yhteenvedon liitteenä. 2017 kyselyssä kuitenkin kerrottiin, että terveydenhuollon kustannuskehystä oli suunniteltu leikattavan silloisen sote-uudistuksen myötä.

Nyt kysymys oli muotoiltu yleisemmäksi. Lisäksi sote-viitekehys on nyt erilainen. Niinpä tulosten suoraan vertaamiseen liittyy ongelmia.

Vuoden 2017 tilanteessa samat kolme toimintoa kuin nytkin erottuivat. Silloin kuitenkin vaatimus siitä, ettei leikkauksia sallittaisi esitettiin voimakkaammin kuin nyt. Enemmistö vastusti mihin tahansa, neuvolatoimintaa, sairaalahoitoon tai terveyskeskuslääkärin vastaanottoon kohdistuvia leikkauksia.

Varsinkin 25-34- (59 %) ja 35-49-vuotiaat (53 %) suhtautuvat kielteisesti leikkausten kohdistamiseen neuvolatoimintaan. Samaa mieltä on keskimääräistä useampi yrittäjä (60 %) ja työtön (62 %).

65 vuotta täyttäneet (36 %) sekä heistä pääosin koostuvat eläkeläiset (37 %) voi mainita päinvastaisesta syystä.

Ikä vaikuttaa huomattavasti ajatuksiin siitä, voisiko sairaalahoitoa leikata. Mitä nuoremasta henkilöstä on kyse, sitä kovemmin hän vastustaa asiaa. Alle 25-vuotiaat (52 %) ja 65 vuotta täyttäneet (29 %) muodostavat tässä ääripäät, muiden ikäryhmien sijoituessa heidän väliinsä.

Korkeampi koulutus tarkoittaa tässä tiukempaa vastustusta. 48 prosenttia korkeakoulututkinnon suorittaneista ei leikkaisi sairaalahoitoa. Kansa- tai peruskoulun suorittaneista vain 18 prosenttia esitti saman vaatimuksen.

Ammattiryhmistä voi mainita yrittäjät (53 %) ja opiskelijat (49 %). Heistä muita suurempi osa jättäisi leikkaamatta sairaalahoitoa.

Leikkausten kohdistaminen terveyskeskuslääkärin vastaanottoon jakaa mielipiteitä selvästi vähemmän kuin kaksi edellä mainittua.

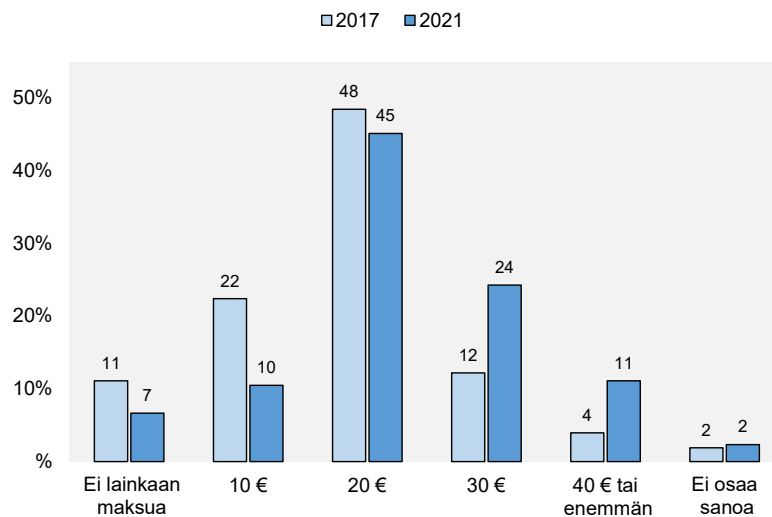
Oikeastaan vain koulutustaso vaikuttaa siinä mielipiteisiin. Vähintään opistotason tai ylioppilastutkinnon suorittaneet suhtautuvat leikkausten kohdistamiseen terveyskeskuslääkärin vastaanottoon kielteisemmin kuin perus- tai ammatillisen koulutuksen hankkineet.

20 euroa pidetään edelleen sopivana terveyskeskuslääkärin vastaanottokäynnistä perittävänä korvauksena

45 prosentin mielestä 20 euroa on sopiva korvaus käynnistä terveyskeskuslääkärin vastaanotolla. Joka kymmenennen mielestä kymmenen euroa riittäisi. 24 prosenttia arvelee, että 30 euroa olisi käypä korvaus käynnistä. Vain joka kymmenes (11 %) sallisi summan nousta tätä korkeammaksi.

On joukossa niitäkin, joiden mielestä kyseisen käynnin tulisi olla kansalaisille täysin maksuton palvelu. Tätä mieltä on seitsemän prosenttia suomalaisista.

SOPIVANA PIDETTY ASIAKASMAKSU TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN VASTAANOTTOKÄYNNISTÄ (%), n=1002, 1003

Yksimielisyys on melko suurta. Väestöryhmästä riippumatta 20 euron maksua pidetään sopivana. Yrittäjistä (34 %), alemmista toimihenkilöistä (38 %) sekä yli 85.000 euroa vuodessa ansaitsevista (31 %) keskimääräistä hie-man useampi pitää 30 euron asiakasmaksua hyvänä.

Neljässä vuodessa tilanne on jonkin verran muuttunut. Aiemmin 16 prosenttia piti yli 20 euron maksua hyvänä, nyt 35 prosenttia. Vastaavasti enintään 10 euron korvaus on sopiva nyt 17 prosentin mielestä, kun aiemmin 33 prosenttia ajatteli vastaavasti.

Taulukko 2. Mikä olisi sopiva asiakasmaksu terveyskeskuslääkärin vastaanottokäynnistä? Mielenpito puoluekannatuksen mukaan (%)

	KOK %	Äänestäisi nyt...			VAS %	VIHR %
		SDP %	PS %	KESK %		
Ei lainkaan.....	4	4	11	1	26	9
10 euroa.....	5	16	13	4	15	10
20 euroa.....	38	46	42	52	40	54
30 euroa.....	29	24	21	31	19	22
40 euroa tai enemmän.....	23	8	11	9	0	8
Ei osaa sanoa.....	1	3	2	2	0	1

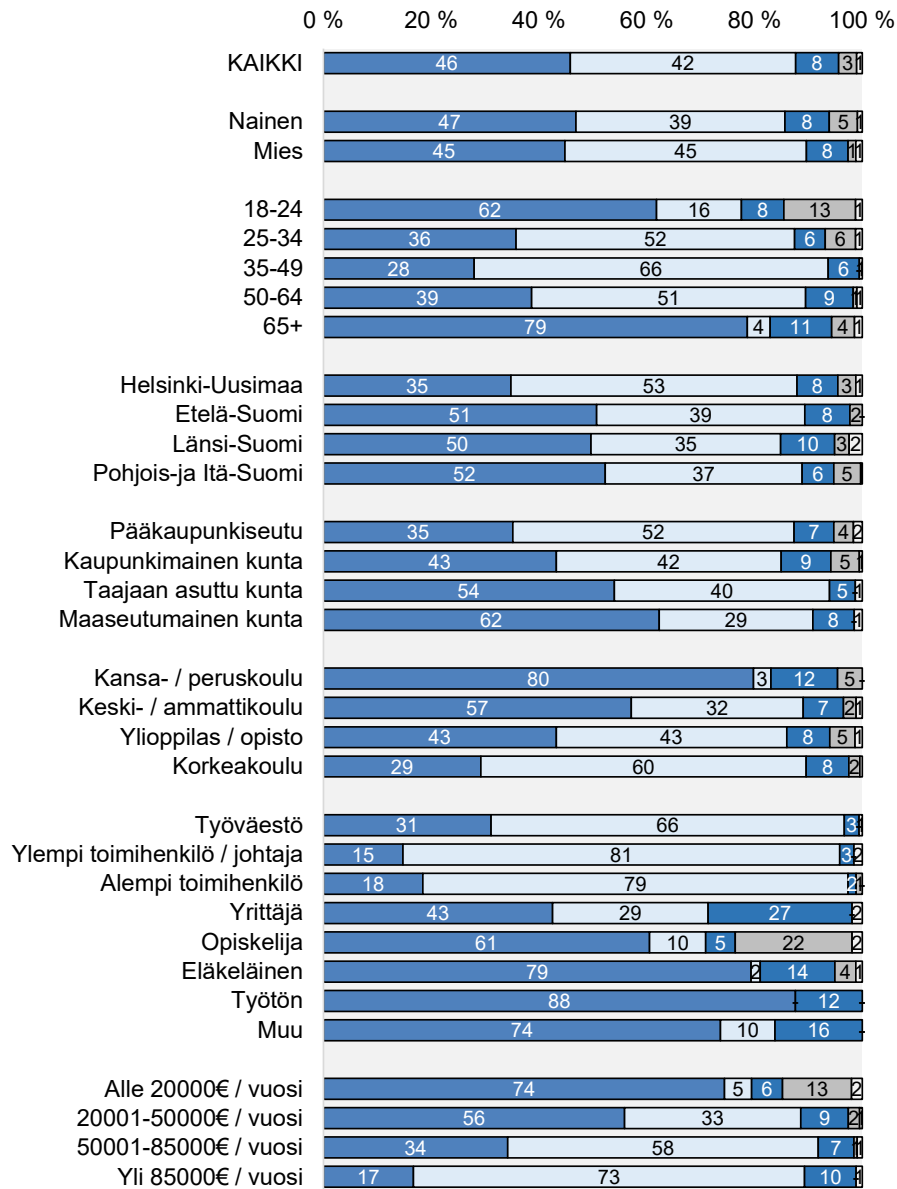
Edellisen sivun taulukkoon on merkitty suurimpia puolueita kannattavien näkemyksiä. 20 euron maksu saa suurimman kannatuksen kaikilta.

Kokoomuslaisista tätä mieltä on 38 prosenttia. Heidän enemmistölleen (52 %) sopisi 30 tai 40 euron maksu. Keskustalaisten (52 %) ja vihreiden (54 %) enemmistöt ovat sitä mieltä, että 20 euron asiakasmaksu on hyvä.

LIITEKUVAT

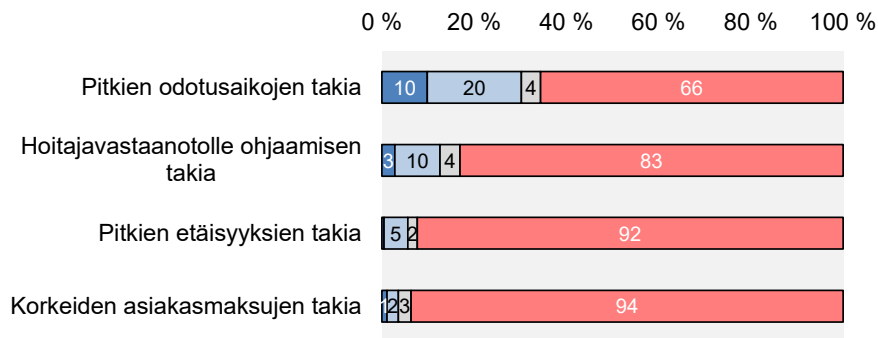
MINNE HAKEUTUU ENSISIJAJAISESTI SAIRASTUESSAAN
(%), n=1003

■ Terveyskeskukseen □ Työterveyshuoltoon ■ Yksityislääkäriin
□ Johonkin muualle □ Ei osaa sanoa

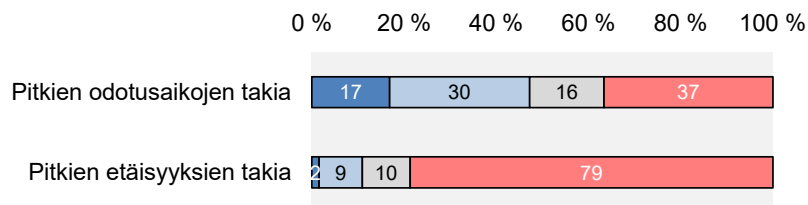
ONKO OLLUT ONGELMIA PÄÄSTÄ HOITOON
TERVEYSKESKUKSEEN LÄÄKÄRIN
AJANVARAUSVASTAANOTOLLE SEURAAVIEN SYIDEN
TAKIA (%), n=580

■ Merkittäviä ongelmia ■ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

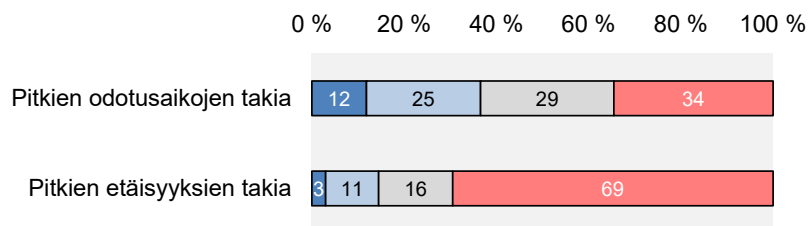
ONKO OMASSA KUNNASSA ONGELMIA PÄÄSTÄ
TERVEYSKESKUKSEEN LÄÄKÄRIN
AJANVARAUSVASTAANOTOLLE SEURAAVISTA SYISTÄ
(%), n=1003

■ Merkittäviä ongelmia ■ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

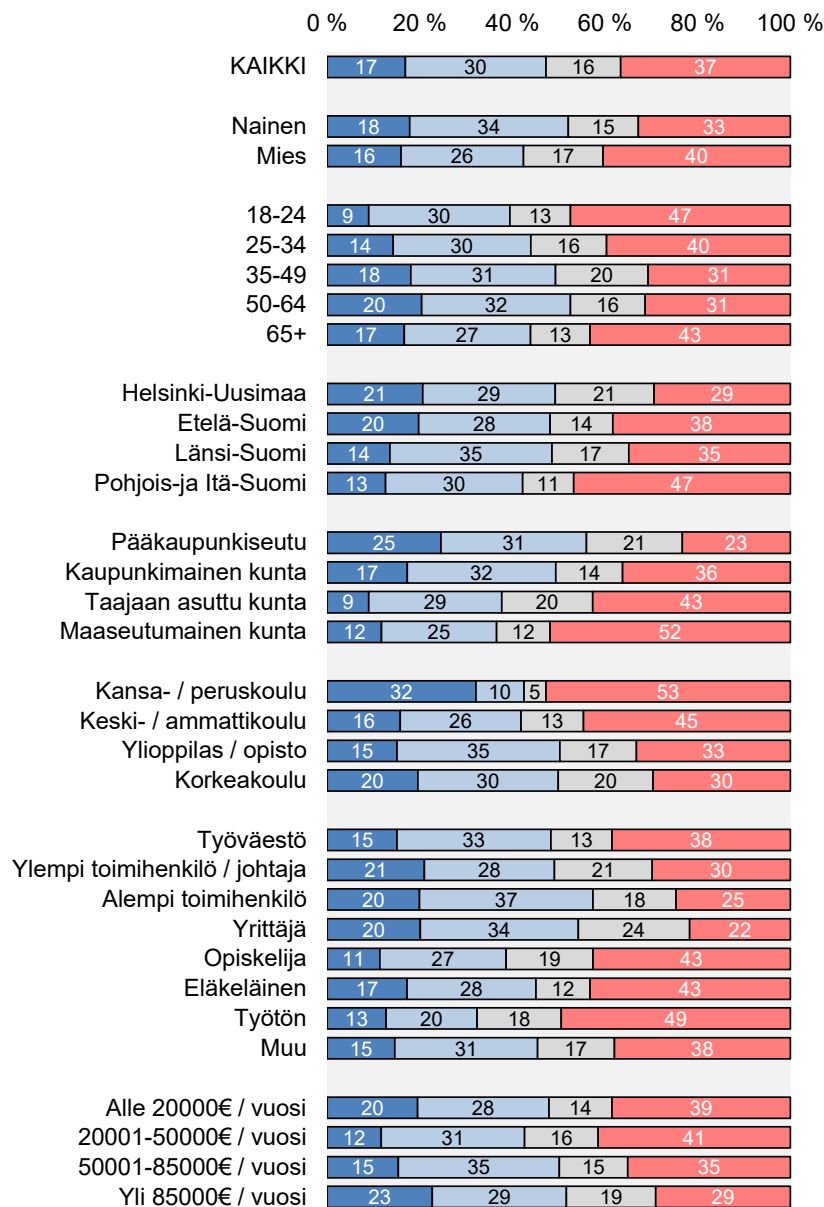
ONKO OMASSA KUNNASSA ONGELMIA PÄÄSTÄ
HOITOON JULKISEEN SAIRAALAAN SEURAAVIEN
SYIDEN VUOKSI (%), n=1003

■ Merkittäviä ongelmia ■ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

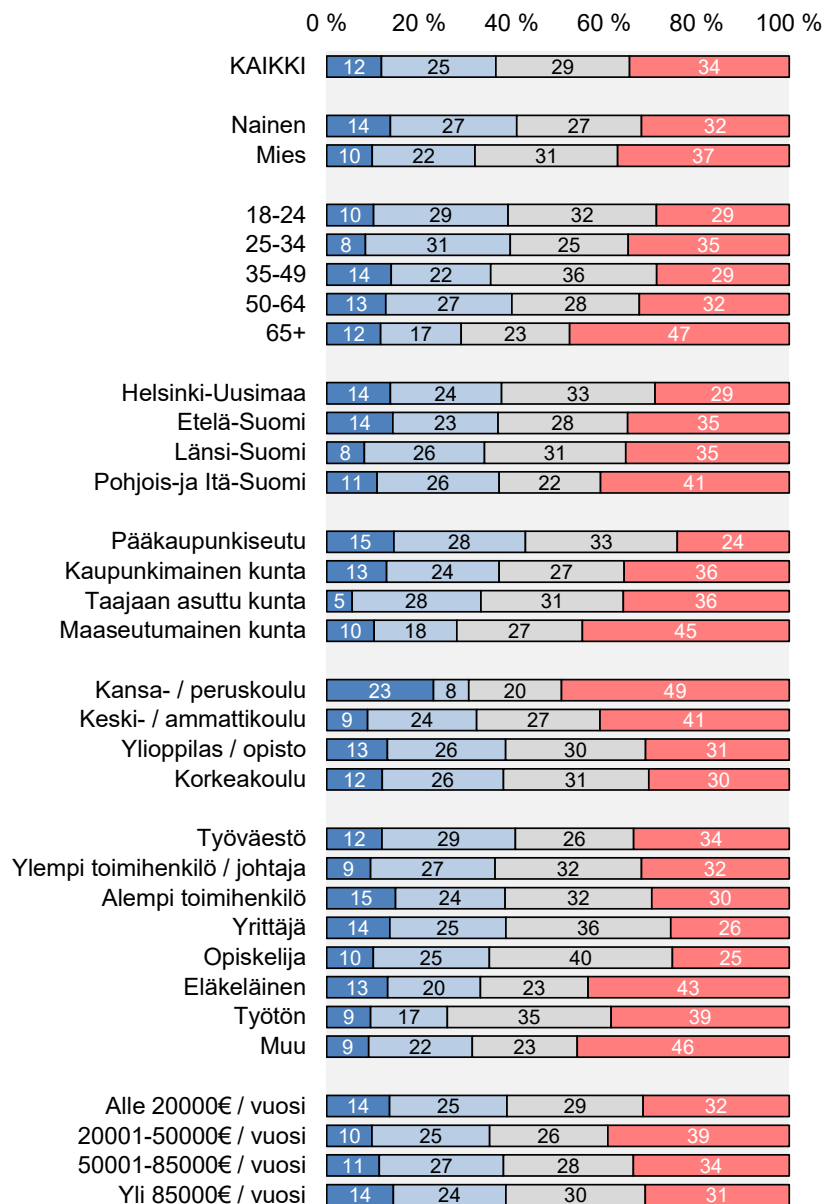
ONKO OMASSA KUNNASSA ONGELMIA PÄÄSTÄ
TERVEYSKESKUKSEEN LÄÄKÄRIN
AJANVARAUSVASTAANOTOLLE PITKIEN
ODOTUSAIKOJEN TAKIA (%), n=1003

■ Merkittäviä ongelmia □ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

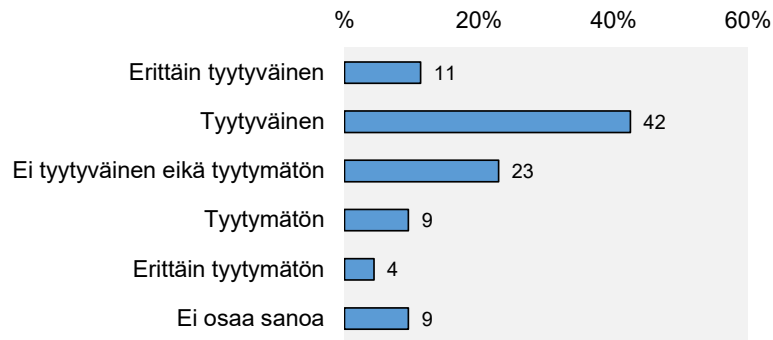

ONKO OMASSA KUNNASSA ONGELMIA PÄÄSTÄ
HOITOON JULKISEEN SAIRAALAAN PITKIIEN
ODOTUSAIKOJEN TAKIA (%), n=1003

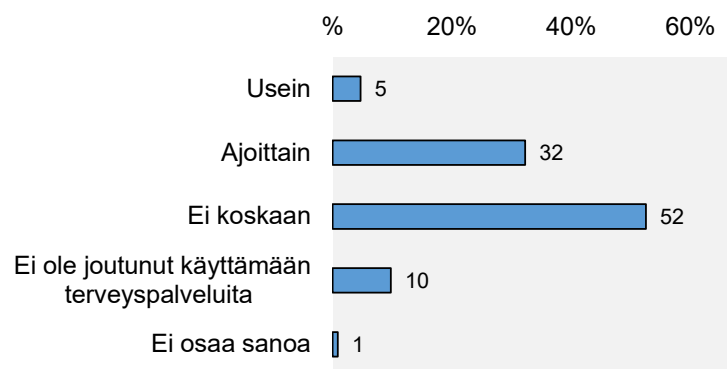
■ Merkittäviä ongelmia □ Jonkin verran ongelmia □ Ei osaa sanoa ■ Ei ongelmia

KUINKA TYYTYVÄINEN TAI TYYTYMÄTÖN ON
MAHDOLLISUUTEENSA PÄÄSTÄ
TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN VASTAANOTOLLE, KUN
ON TARVE (%), n=1003

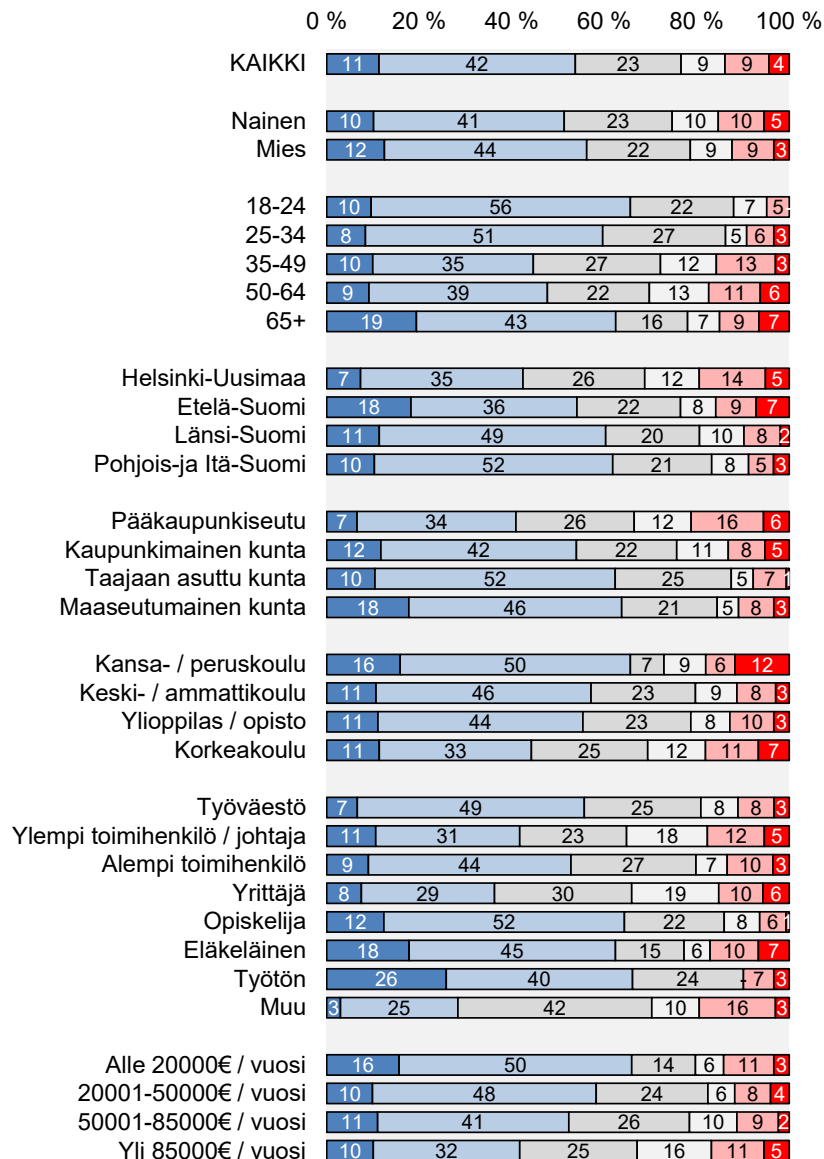

ONKO JOUTUNUT KÄYTTÄMÄÄN JULKISEN
TERVEYDENHUOLLON SIJASTA
YKSITYISLÄÄKÄRIN PALVELUJA HOITOON
PÄÄSYN ONGELMIEN TAKIA (%), n=1003

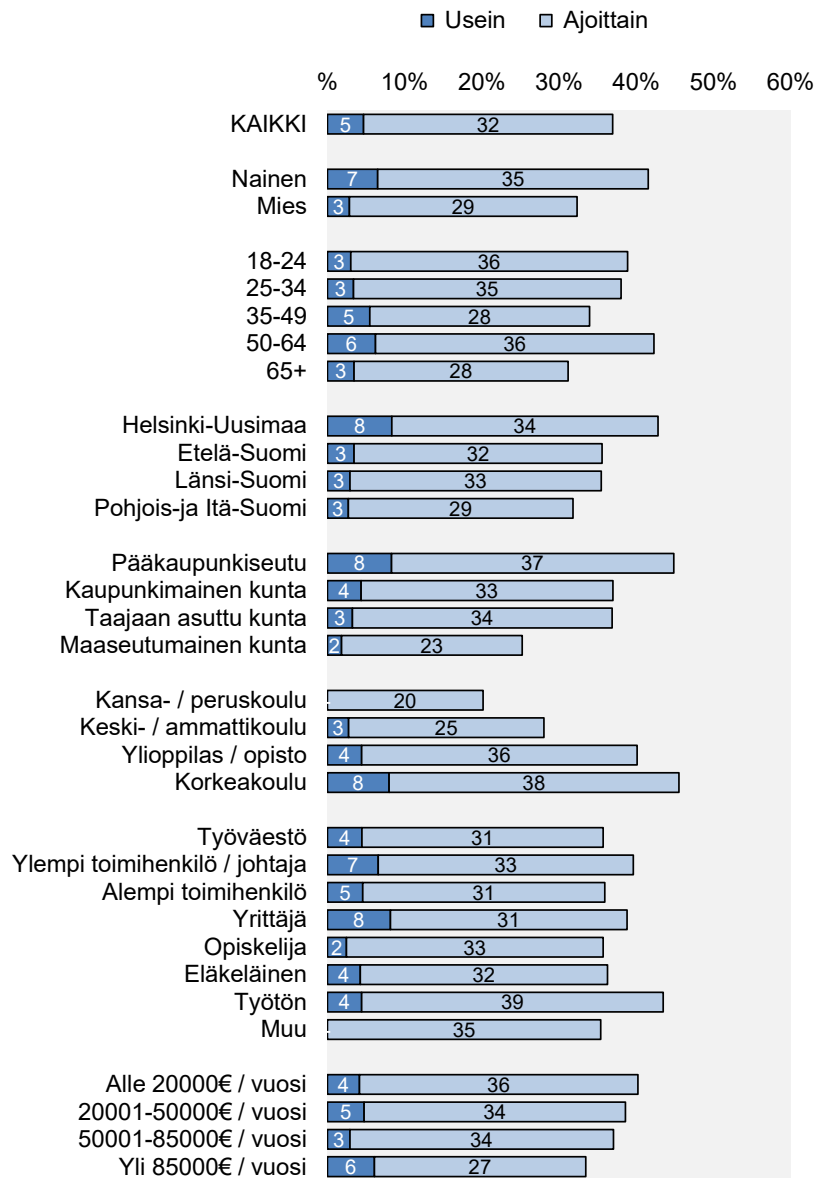

KUINKA TYYTYVÄINEN TAI TYYTYMÄTÖN ON
MAHDOLLISUUTEENSA PÄÄSTÄ
TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN VASTAANOTOLLE,
KUN ON TARVE (%), n=1003

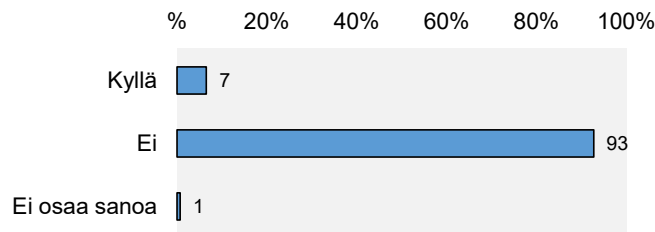
- Erittäin tyytyväinen □ Tyytyväinen
□ Ei tyytyväinen eikä tyytymätön □ Ei osaa sanoa
■ Tyytymätön ■ Erittäin tyytymätön

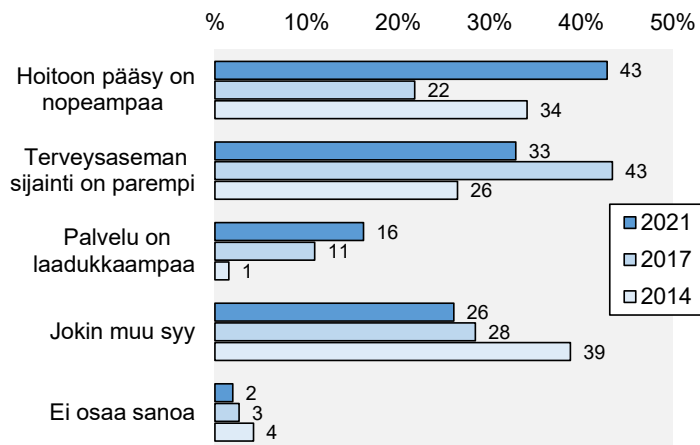
ONKO JOUTUNUT KÄYTTÄMÄÄN JULKISEN
TERVEYDENHUOLLON SIJASTA YKSITYISLÄÄKÄRIN
PALVELUJA HOITOON PÄÄSYN ONGELMIEN TAKIA (%),
n=1003

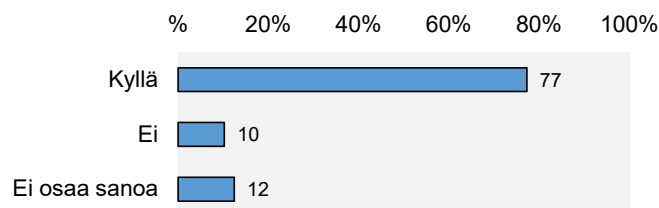
VUODEN 2014 ALUSTA SUOMALAISILLA ON OLLUT MAHDOLLISUUS VALITA MYÖS TOISEN KUNNAN TERVEYSASEMA OMAKSI HOITOPAIKAKSI. ONKO KÄYTTÄNYT TÄTÄ MAHDOLLISUUTTA (%), n=1003

MISTÄ SYYSTÄ ON VAIHTANUT TERVEYSASEMAA, käyttänyt mahdollisuutta (%), n=69, 47, 36

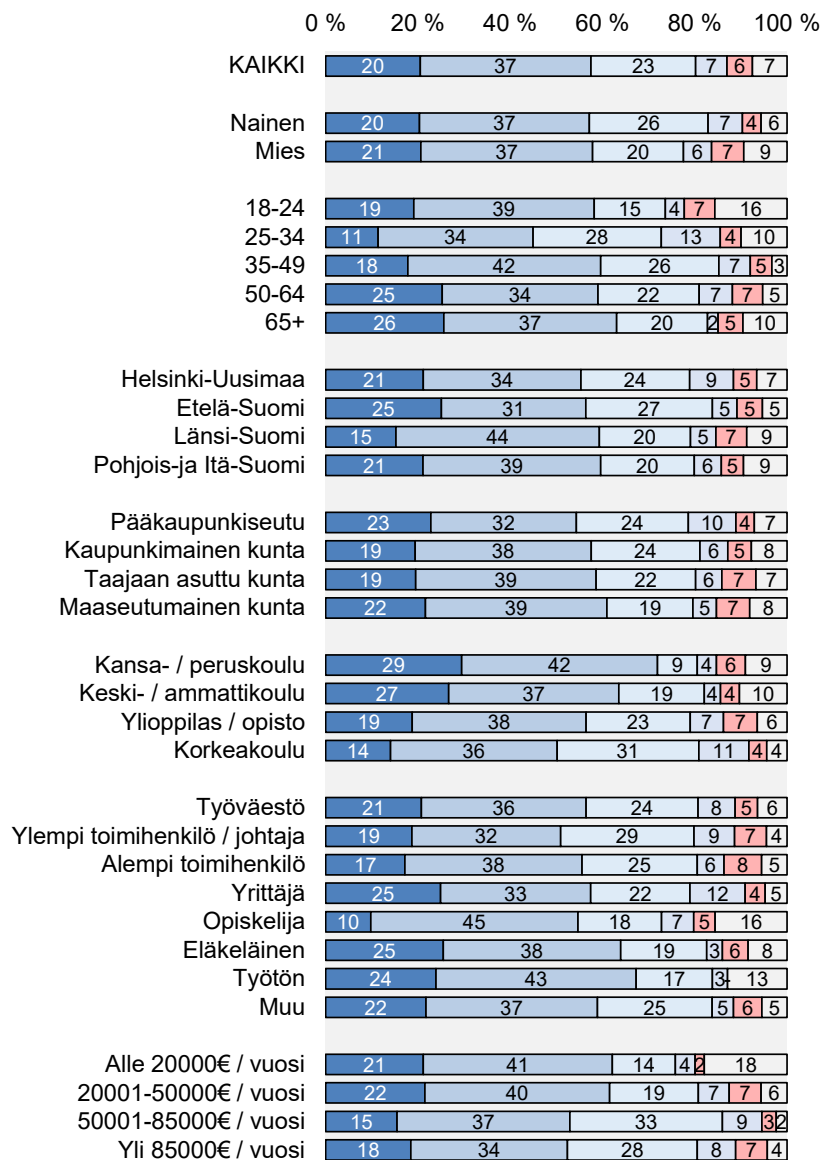

ONKO ASEMAN VAIHTO TÄYTTÄNYT ODOTUKSET, käyttänyt mahdollisuutta (%), n=69

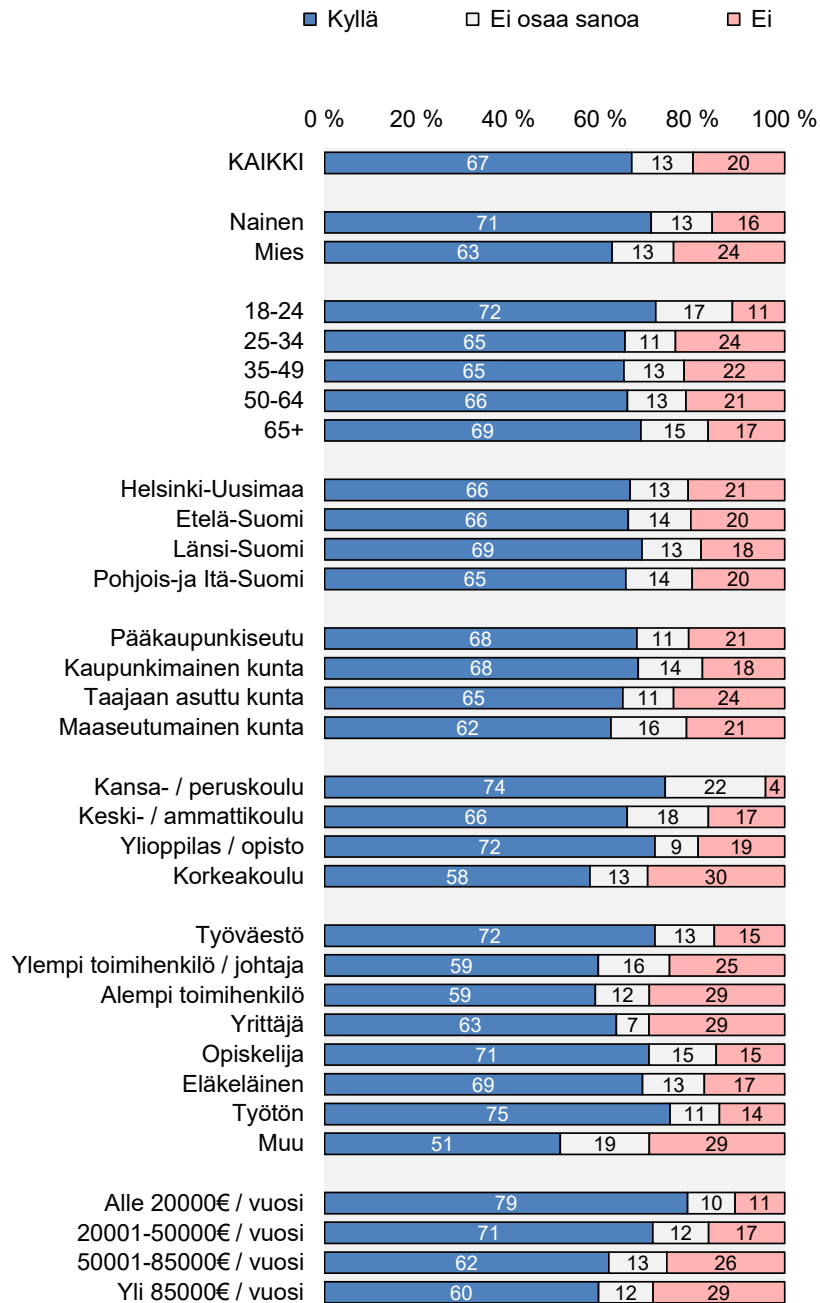

HOITOTAKUUN TOIVOTTU MÄÄRÄAIKA
KIIREETTÖMÄLLE TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN
VASTAANOTOLLE (%), n=1003

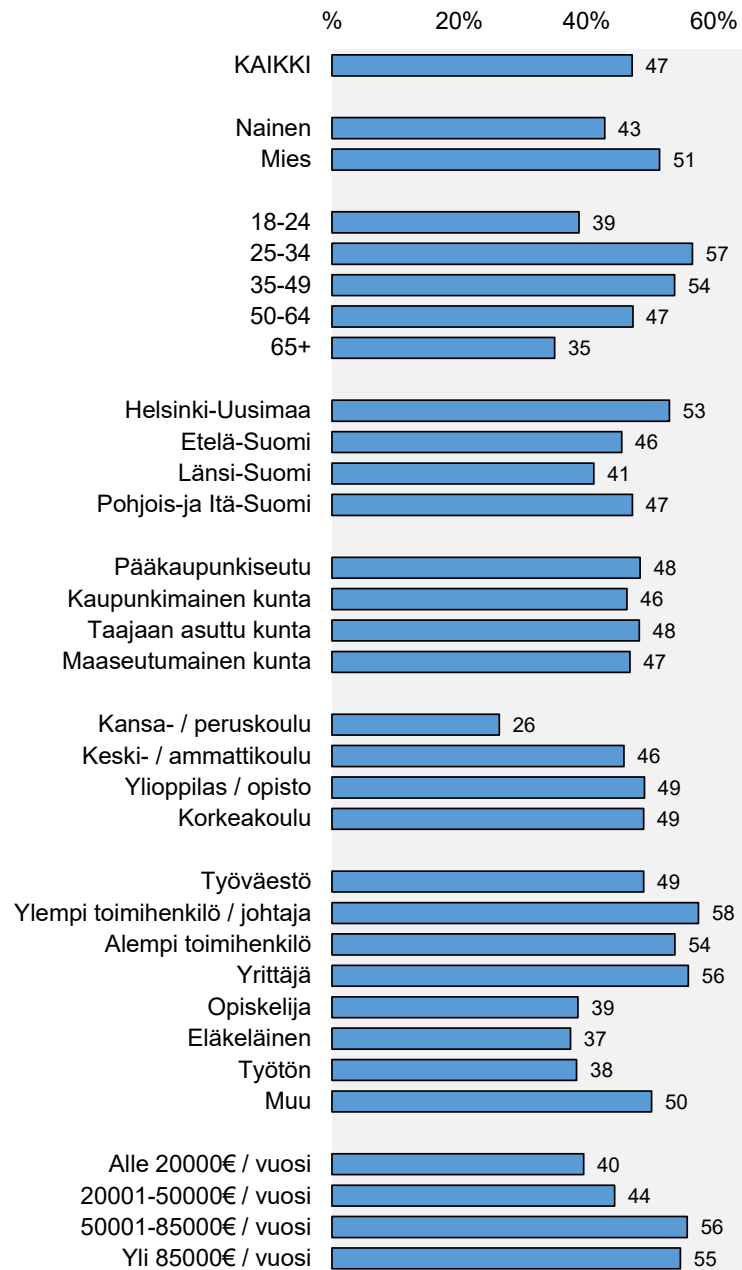
- 3 arkipäivää □ 1 viikko
□ 2 viikkoa □ 4 viikkoa
□ Ei tulisi määritellä lainsääd. □ Ei osaa sanoa

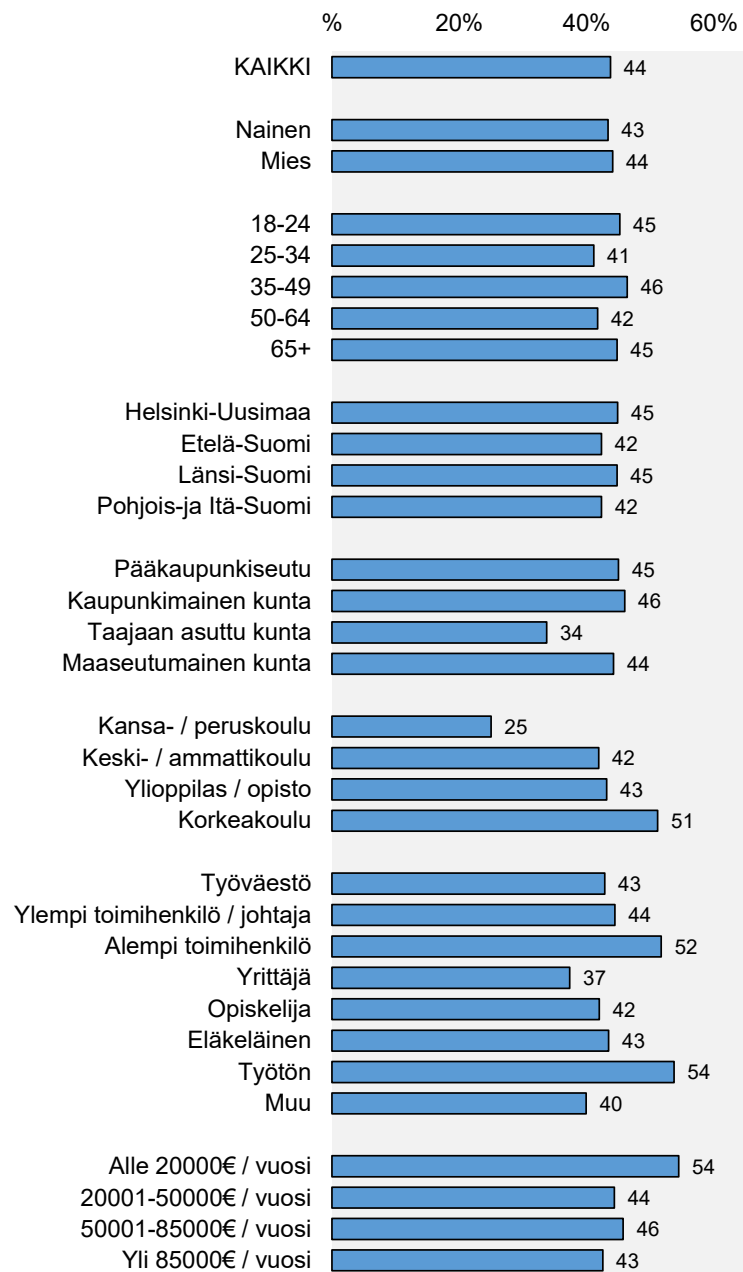
TULISIKO TERVEYDENHUOLTOON KÄYTTÄÄ NYKYISTÄ
ENEMMÄN JULKISIA VAROJA (%), n=1003

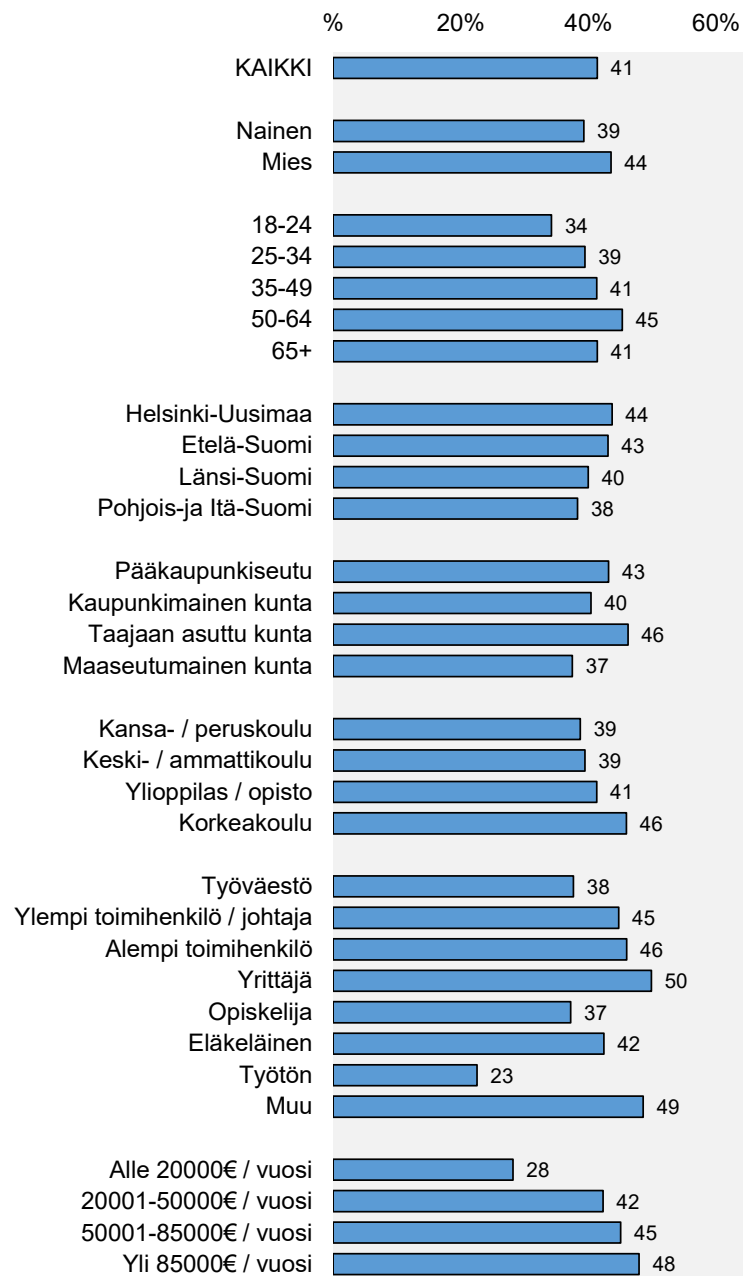
JOS TERVEYDENHUOLTOON KÄYTETÄÄN ENEMMÄN
JULKISIA VAROJA, MITEN LISÄRAHOITUS TULISI
KERÄTÄ: leikkaamalla toiselta yhteiskunnan sektorilta (%),
n=1003

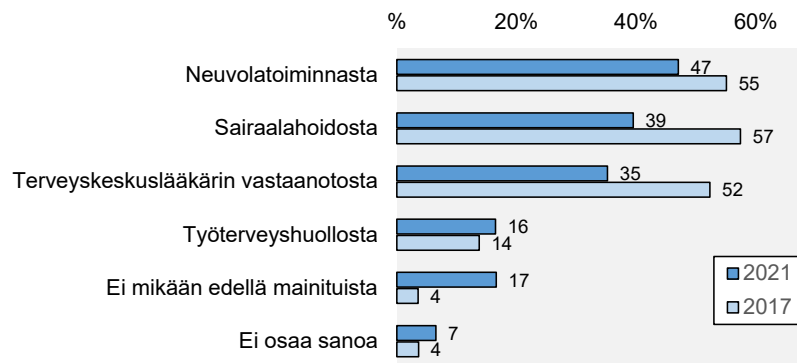
JOS TERVEYDENHUOLTOON KÄYTETÄÄN ENEMMÄN
JULKISIA VAROJA, MITEN LISÄRAHOITUS TULISI
KERÄTÄ: veronkorotuksin (%), n=1003

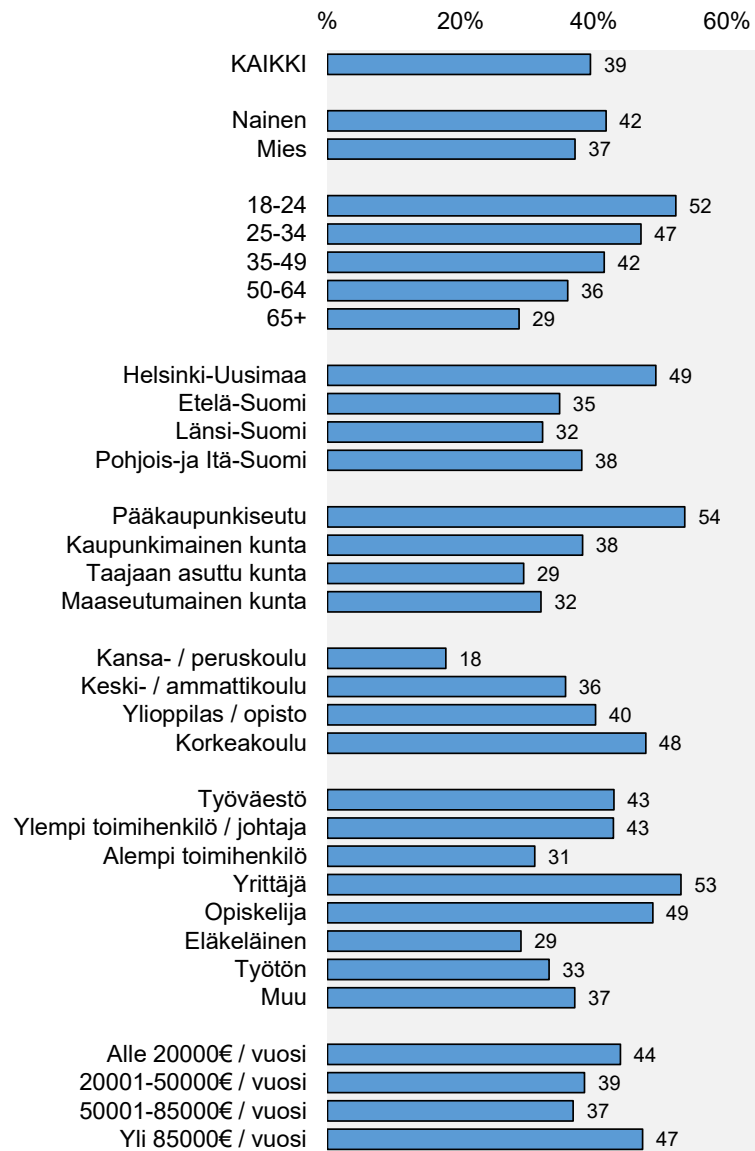
JOS TERVEYDENHUOLTOON KÄYTETÄÄN ENEMMÄN
JULKISIA VAROJA, MITEN LISÄRAHOITUS TULISI
KERÄTÄ: asiakasmaksuja korottamalla (%), n=1003

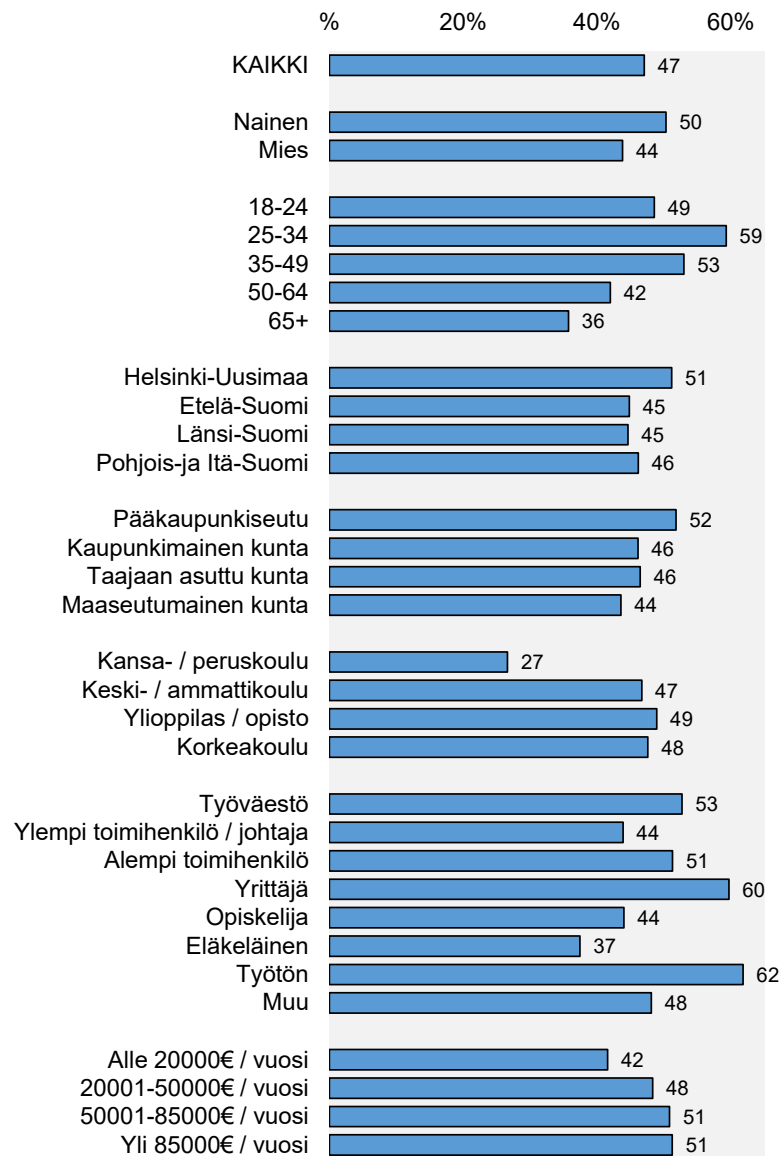
TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUSKEHITYSTÄ ON
SUUNNITELTU LEIKATTAVAN SOTE-UUDISTUKSEN
MYÖTÄ. MISTÄ TOIMINNOISTA EI SAISI MISSÄÄN
TAPAUKSESSA LEIKATA (kaksi, josta ei saisi) (%), n=1003, 1002

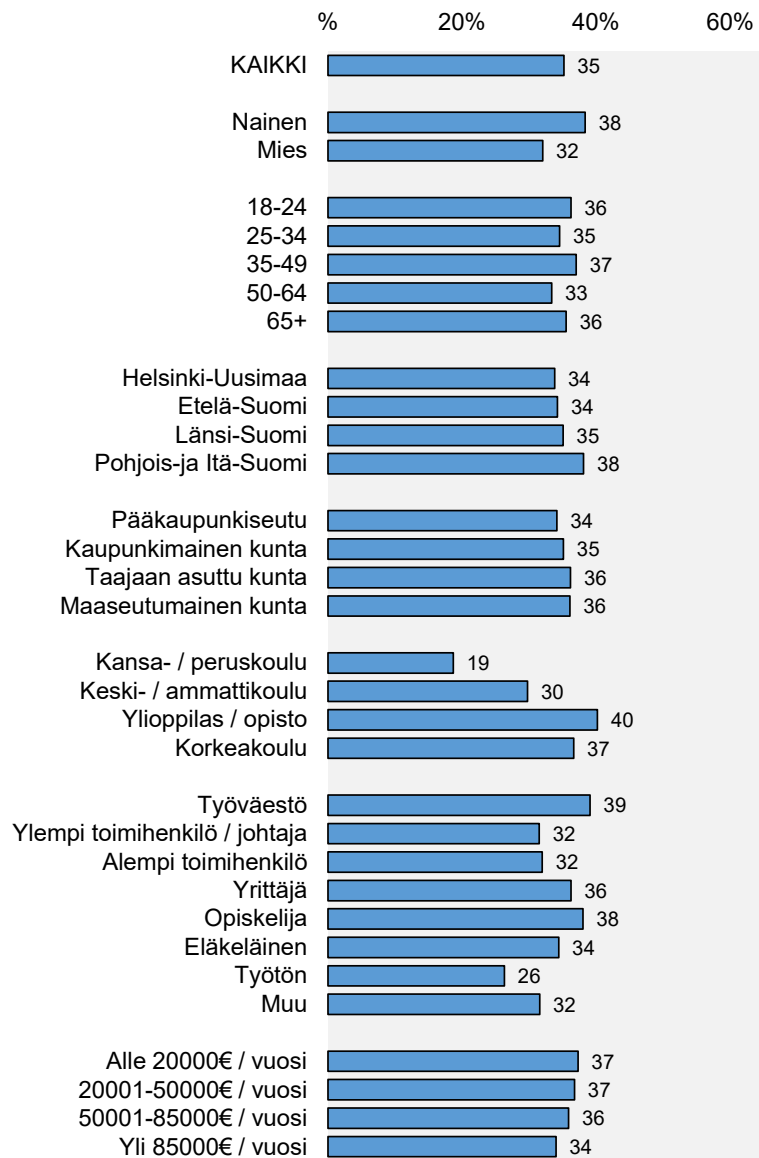
MISTÄ TOIMINNOISTA EI SAISI MISSÄÄN TAPAUKSESSA
LEIKATA: sairaalahoidosta (%), n=1003

MISTÄ TOIMINNOISTA EI SAISI MISSÄÄN TAPAUKSESSA
LEIKATA: neuvolatoiminnasta (%), n=1003

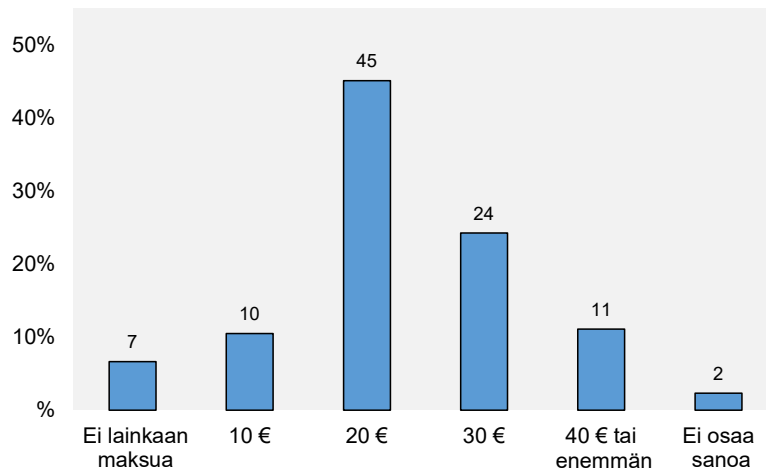

MISTÄ TOIMINNOISTA EI SAISI MISSÄÄN TAPAUKSESSA
LEIKATA: terveyskeskuslääkärin vastaanotosta (%), n=1003

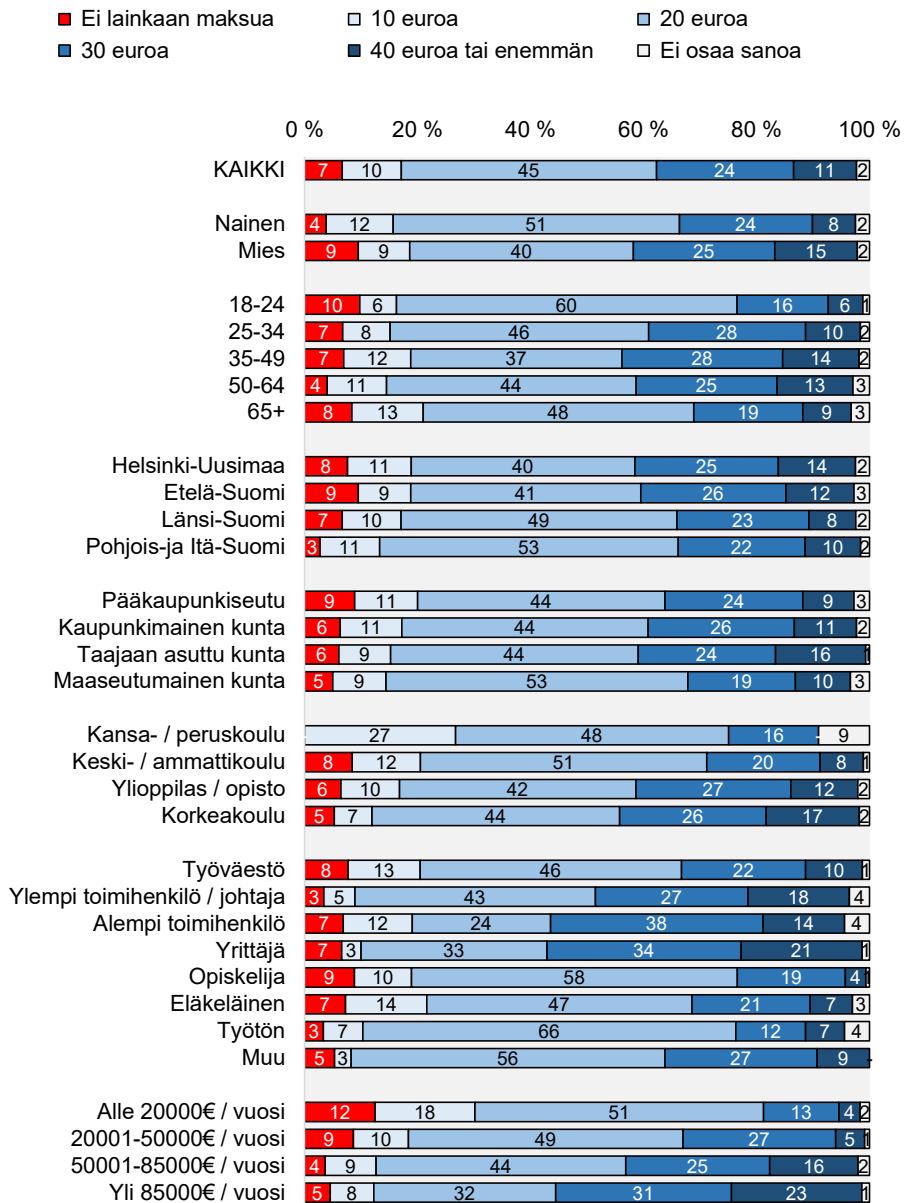

KUNNAT VOIVAT PERIÄ AIKUISPOTILAILTA TÄLLÄ HETKELLÄ
ENIMMILLÄÄN n. 20,60 € ASIAKASMAKSUA
TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN VASTAANOTTOKÄYNNISTÄ.

MIKÄ OLISI SOPIVA ASIAKASMAKSU (%), n=1003

MIKÄ OLISI SOPIVA ASIAKASMAKSU
 TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN VASTAANOTTOKÄYNNISTÄ (%),
 n=1003

LOMAKE

1. Minne sairastuessanne hakeudutte ensisijaisesti?

Terveyskeskukseen
Työterveyshuoltoon
Yksityislääkäriin
Johonkin muualle
Ei osaa sanoa

2. Oletteko saanut terveystalvveluita terveyskeskuksesta viimeisen 12 kuukauden aikana?

Kyllä
Ei
Ei osaa sanoa

JOS KÄYTTÄNYT (vaihtoehto 1 kysymyksessä 2)

2b. Onko Teillä ollut ongelmia päästä hoitoon terveyskeskuksen lääkärin ajanvarausvastaanotolle seuraavien syiden vuoksi?

Merkittäviä ongelmia
Jonkin verran ongelmia
Ei ongelmia
Ei osaa sanoa

Pitkien odotusaikojen takia
Pitkien etäisyyksien takia
Korkeiden asiakasmaksujen takia
Hoitajavastaanotolle ohjaamisen takia

Seuraavat kysymykset koskevat käsityksiänne yleisesti hoitoon pääsystä omassa kunnassanne

3. Onko kunnassanne ongelmia päästä hoitoon terveyskeskukseen lääkärin ajanvarausvastaanotolle seuraavista syistä?

Merkittäviä ongelmia
Jonkin verran ongelmia
Ei ongelmia
Ei osaa sanoa

Pitkien odotusaikojen takia
Pitkien etäisyyksien takia

4. Entä onko kunnassanne ongelmia päästä hoitoon julkiseen sairaalaan seuraavien syiden vuoksi?

Merkittäviä ongelmia
Jonkin verran ongelmia
Ei ongelmia
Ei osaa sanoa

Pitkien odotusaikojen takia
Pitkien etäisyyksien takia

5. Oletteko joutunut käyttämään julkisen terveydenhuollon sijasta yksityislääkärin palveluja hoitoon pääsyn ongelmien takia?

Usein
Ajoittain
Ette koskaan
Ei ole joutunut käyttämään terveystalveluita
Ei osaa sanoa

6. Kuinka tyytyväinen tai tyytymätön olette mahdollisuuteenne päästä terveyskeskuslääkärin vastaanotolle, kun Teillä on tarve?

Erittäin tyytyväinen
Tyytyväinen
Ette tyytyväinen ettekä tyytymätön
Tyytymätön
Erittäin tyytymätön
Ei osaa sanoa

Vuoden 2014 alusta suomalaisilla on ollut mahdollisuus valita myös toisen kunnan terveysasema omaksi hoitopaikaksi

7. Oletteko käyttänyt tätä mahdollisuutta?

Kyllä
Ei
Ei osaa sanoa

JOS ON (vaihtoehto 1 kysymyksessä 7)
7b. Mistä syystä olette vaihtanut terveysasemaa?

Palvelu on laadukkaampaa
Hoitoon pääsy on nopeampaa
Terveysaseman sijainti on parempi
Jokin muu syy
Ei osaa sanoa

JOS ON (vaihtoehto 1 kysymyksessä 7)
7c. Onko aseman vaihtaminen täyttänyt odotuksenne?

Kyllä
Ei
Ei osaa sanoa

8. Hoitotakuussa ei ole määräaika kiireettömälle terveyskeskuslääkärin vastaanotolle. Pitäisikö määräajan olla...?

LUETTELE 1-4

3 arkipäivää
1 viikko
2 viikkoa
4 viikkoa
Ei tulisi määritellä lainsäädännössä
Ei osaa sanoa

9. Tulisiko terveydenhuoltoon käyttää nykyistä enemmän julkisia varoja?

Kyllä
Ei
Ei osaa sanoa

10. Jos terveydenhuoltoon käytetään enemmän julkisia varoja, miten lisärahoitus tulisi kerätä? Sanokaa KYLLÄ kaikkien sopivana pitämienne tapojen kohdalla.

LUETTELE 1-4

Veronkorotuksin
Velanotto lisäämällä
Leikkaamalla toiselta yhteiskunnan sektorilta
Asiakasmaksuja korottamalla
Ei mikään edellä mainituista
En osaa sanoa

11. Jos terveydenhuollon kustannuksia pitää leikata, mistä toiminnosta ei saisi missään tapauksessa leikata? Valitkaa seuraavista enintään kaksi toimintoa.

LUETTELE 1-4

Neuvolatoiminta
Terveyskeskuslääkärin vastaanotto
Sairaalahoito
Työterveyshuolto
Ei mikään edellä mainituista
Ei osaa sanoa

12. Kunnat voivat periä aikuispotilaita tällä hetkellä enimmillään noin 20,60 euroa asiakasmaksua terveyskeskuslääkärin vastaanottokäynnistä. Mikä olisi mielestänne sopiva asiakasmaksu?

Ei lainkaan maksua
10 euroa
20 euroa
30 euroa
40 euroa tai enemmän
Ei osaa sanoa